

DEN NORSKE KIRKE

Karmøy kirkelig fellesråd

Norheim kirkegård

**BUDSJETT- OG ØKONOMIPLAN 2025-2028
OG
INVESTERINGSBUDSJETT 2025-2034**

Karmøy kirkelig fellesråd

INNHALDSFORTEGNELSE

HØYT AKTIVITETSNIVÅ OG STOR OPPSLUTNING I KIRKEN.....	3
KIRKEGÅRDER OG GRAVPLASSER.....	3
DRIFTSBUDSJETT	3
Behov for økt rammebevilgning grunnet driftskonsekvenser kirkegård.....	3
Tilskudd til strømutfgifter	4
AVGIFTER.....	4
INVESTERINGSBUDSJETT	4
1. Rehabilitering av kirker i Karmøy	4
2. Gravplasser	5
2.1 Langsiktig strategi for gravplasser i Karmøy	5
2.3 Endring av forutsetninger for vurdering av behov for gravarealer.....	5
2.3 Nytt forslag til investeringsbudsjett for perioden 2024-2033.....	6

DEN NORSKE KIRKE

Karmøy kirkelig fellesråd

Karmøy kirkelig fellesråd skal utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i Karmøy kommune, ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av de åtte soknene i Karmøy, samt fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknenes interesser overfor kommunen. Videre er fellesrådet ansvarlige for anlegg, drift og forvaltning av kirkebyggene og kirkegårdene/gravplassene i Karmøy kommune.

I soknene utføres det tjenester vedrørende gudstjenester og kirkelige handlinger som dåp, vielser og gravferder. Utover dette er det stor aktivitet innenfor ulike målgrupper i soknet fra de yngste til de eldste blant oss.

HØYT AKTIVITETSNIVÅ OG STOR OPPSLUTNING I KIRKEN

Aktivitetsnivået og oppslutningen om kirken er høy i Karmøy. Kirken har en sentral del i menneskers liv, og er en kulturbærer i samfunnet. Erfaringen viser at ansatte i sektoren utløser mye frivillighet og aktivitet. Dette gir positive bidrag i lokalmiljøet, og bidrar til å utfylle kommunens tjenester innen oppvekst og kultur, helse og omsorg. Særlig mange barn og ungdom blir engasjert, noe som legger grunnlaget for gode verdier og samhandlingskultur videre i livet. Kirken er også en tydelig bidragsyter for integrering og inkludering, og driver godt arbeid blant eldre.

KIRKEGÅRDER OG GRAVPLASSER

Driften og forvaltningen av kirkegårdene og gravplassene er en viktig del av kirkens samfunnsoppdrag. Fellesrådet er opptatt av å sikre at mennesker får en verdig hvile, samt ivareta etterlattes behov for å ha et sted det er godt å komme til for å sørge og minnes de som har gått bort. Gravplassarealet utgjør om lag 225 dekar, og i perioden 2024-2029 vil det være behov for midler til utvidelse og opparbeidelse av kirkegårder/gravplasser (se «Investeringsbudsjett»).

I samsvar med vedtak i Karmøy kommunestyre, vil de totale kostnadene for kremasjonsavgift holdes utenfor det normale driftsbudsjettet, og faktureres Karmøy kommune i etterkant.

DRIFTSBUDSJETT

Karmøy kirkelig fellesråd søker Karmøy kommune om et samlet driftstilskudd og tjenesteyting fra kommunen som tar utgangspunkt i vedtatt tilskudd for 2024, med økning tilsvarende kommunal deflator (lønns- og prisvekst) for 2025. Videre søker fellesrådet om utvidet budsjetttramme for drift av kirkegård på kr. 350 000,- samt tilskudd til strømutfgifter på lik linje med hva andre sektorer i kommunen eventuelt blir tildelt.

Behov for økt rammebevilgning grunnet driftskonsekvenser kirkegård

Fellesråd har arbeidet målrettet for å effektivisere driften av gravplassene mest mulig de siste årene, og har blant annet overtatt arbeidet med oppgraving av graver for å spare kostnader knyttet til dette. I tillegg har festeavgiften blitt økt de siste årene for å øke inntektsgrunnlaget og redusere/utsette behovet for utvidelser. Fellesrådet arbeider målrettet med å legge til rette for økt kremasjonsandel som beskrevet i forslag til investeringsbudsjett, slik at behovet for gravareal skal være minst mulig. Vi ser likevel at det er utfordrende å utføre driften av gravplassene med tilfredsstillende kvalitet.

Utvidelser som er beskrevet i investeringsbudsjettet tilsvarer om lag 13 dekar. Årsaken til at utvidelsene ikke overstiger dette, er tilretteleggingen for økt kremasjonsandel. Driftsutgiftene per dekar vil naturlig nok være noe høyere knyttet til navne minnelunder enn til vanlige gravfelt. Likevel vil det føre til en effektivisering, siden arealbruken blir betydelig mindre.

Kostnad per grav går altså ned. Med bakgrunn i dette benytter vi gjennomsnittskostnaden per dekar for alle arealer, uavhengig om det er arealer til kistegrav, urnegrav, eller minnelund. Denne gjennomsnittskostnaden vil i 2024 være ca. kr. 27 500,- med fratrekk for avskrivninger, kontorkostnader, merverdiavgift og kremasjonskostnader. Vi viser for øvrig til forskjellene i arealbehov for kistegraver (4 kvm), urnegraver (2,25 kvm) og graver i minnelund (0,25 kvm). Antall vanlige kistegraver per dekar er om lag 120-140. På en minnelund kan man til sammenligning få plass til tilsvarende antall graver på om lag 50 kvm.

Økte driftskostnader for utvidelse vil med utgangspunkt i kostnad for drift per dekar være estimert til kr. 357 500,-. Karmøy kirkelig fellesråd ber med bakgrunn i dette om økt budsjettramme for drift av kirkegård på kr. 350 000,-.

Tilskudd til strømavgifter

Karmøy kirkelig fellesråd ser at strømskostnadene er økt de senere år. Det skaper utfordringer for aktiviteten i våre kirker. De fleste gravferder i kommunen går fra våre kirker. Med 370 gravferder i året tilsier det at våre kirker blir brukt jevnlig i løpet av hele kalenderåret. Det gir oss utfordringer i driftsbudsjettet. Vi ber om at støtte til strømavgifter til andre sektorer i kommunen og eventuelt tilkommer oss.

AVGIFTER

Karmøy kirkelig fellesråd anbefaler at festeavgiften for kiste- og ordinære urnegraver holdes på samme nivå i 2025 som i 2024, da en økte den med 8% fra 2023 til 2024. Festeavgiften er kr 250 kr pr år.

Det er ikke anledning til å feste graver i navnet minnelund. Navneplate kan imidlertid beholdes utover fredningstid mot avgift. Det er også anledning til å foreta navneflytting til navneplate i minnelund. Fellesrådet anbefaler å sette avgift for navneplate i minnelund til kr. 50 kr pr år etter at fredningstiden er ute (20 år).

INVESTERINGSBUDSJETT

Grunnlaget for innspillet til investeringsbudsjettet ligger i Trossamfunnsloven § 14 og Gravplassloven § 3. Kommunen har finansieringsansvar for

- a) bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg.
- b) anlegg, drift og forvaltning av gravplasser.

Karmøy kirkelig fellesråd (KKF) har valgt å fokusere på de to områdene beskrevet nedenfor. Dette har man gjort etter nøye vurderinger, da det er flere behov som ønskes realisert.

1. Rehabilitering av kirker i Karmøy

Kirkebyggene representerer en kulturskatt i Karmøy som er viktig å bevare. I løpet av våren 2017 ble det foretatt tilstandsvurderinger og utformet tilstandsrapporter for alle kirkene i kommunen. Dette ble gjort for å skaffe en oversikt over alvorlighetsgrad på avvikene, hvilke avvik som er mest prekære, samt tydelige kostnadsestimer for nødvendige utbedringstiltak.

Karmøy kirkelig fellesråd har redusert vedlikeholdsetterslepet betydelig de siste årene. Siden 2018 har det blitt utført større arbeider på alle kirkebyggene i kommunen, med unntak av Kopervik kirke som stod ferdig i 2017.

Med unntak av utskifting av vinduer i Åkra kirke, vil i all hovedsak vedlikeholdsbehovet som ble kartlagt i 2017 være ajourført i løpet av 2024. Tilstandsrapportene som ble utarbeidet inkluderte imidlertid ikke de elektriske anleggene (dette ble spesifisert også på daværende tidspunkt). Oppgradering av det elektriske anlegget er spesielt viktig av brannvern hensyn, men også energiforbruk.

Budsjettforslag rehabilitering av kirker i Karmøy:

<u>2025: Elektrisk anlegg, Åkra kirke</u>	<u>1.200.000,- ekskl. mva.</u>
<u>2026: Klimaskall (vinduer) Åkra kirke, samt elektrisk anlegg Falnes, Ferkingstad, Åkra gamle og Torvastad kirker</u>	<u>10.000.000,- ekskl. mva.</u>

2. Gravplasser

Karmøy kirkelig fellesråd (KKF) tar utgangspunkt i fellesrådets vedtatte langsiktige strategi for gravplasser i Karmøy når forslag til investeringsbudsjett for gravplasser fremlegges.

2.1 Gjennomgang av behov for gravarealer

Langsiktig strategi for gravplasser i Karmøy er basert på vurdering av behov for gravarealer, oppdatert av Karmøy kommune i mai 2020. De siste årene har forutsetningene for vurdering av behov for gravarealer endret seg, og det forventes at de endrer seg ytterligere. Nedenfor er hovedaspektene ved dette beskrevet.

a) Kremasjonsandelen stiger, og reduserer behov for gravareal

I 2018 var kremasjonsandelen i Karmøy kommune 6 %. I 2023 var dette økt til nærmere 20 %. I Haugesund var kremasjonsandelen 44 % i 2022. Karmøy kirkelig fellesråd forventer en betydelig økning i kremasjonsandelen de kommende årene.

En urnegrav krever mindre plass enn en kistegrav. Arealbehovet for en kistegrav er 4 kvm (1,5m x 3m), mens det for en urnegrav er 2,25 kvm (1,5m x 1,5m). I forbindelse med dødsfall av ektefelle, samboer, eller annen nær familie, festes ofte en dobbelgrav. Dette betyr at en betydelig andel av gravarealet på en gravplass ikke er tilgjengelig på tross av at gravarealet ennå ikke er faktisk utnyttet. I en urnegrav kan man imidlertid ha 4 antall urner.

I en navnet minnelund (heretter: minnelund) er arealbehovet per urne 0,25 kvm (0,5m x 0,5m). Videre kan etterlatte betale en avgift for å beholde en navneplate på minnesmerket etter fredningstiden, men gravarealet festes ikke. Dette betyr at gravarealet alltid vil kunne gjenbrukes etter 20 år. Det er mulighet for at kister også kan begraves i forbindelse med minnelund. Selv om gravarealet i denne forbindelse vil være likt som ved en normal kistegrav, vil altså gravarealet være gjenbrukbart etter 20 år.

Karmøy kirkelig fellesråd forventer at økningen av kremasjonsandelen i Karmøy vil tilta ytterligere dersom det anlegges minnelund på de ulike gravplassene i kommunen. Dette vil føre til økt bevissthet rundt muligheten for kremasjon. Videre vil det ved opprettelse av minnelunder eksistere et tilbud med et pent og stelt minnesmerke uten at innbyggerne behøver å stå for stellet selv.

Noen etterlatte opplever belastningen ved gravstell og festeavgift som betydelig, men ønsker likevel fortsatt mulighet til å ha et sted å besøke for å minnes sine kjære. I slike tilfeller kan det være aktuelt å erstatte eksisterende gravminne (for eksempel grav med gravstøtte) med en navneplate på minnesmerket ved minnelunden. Dette kalles navneflytting. En redusert festeavgift for minnelund kan være med å øke en slik etterspørsel.

b) Redusert ønske om å feste flere graver over tid

Vi opplever at ønsket om å feste flere graver over tid, avtar. Dette har sannsynligvis sammenheng med hovedsakelig to faktorer:

Økt festeavgift

Festeavgiften har økt de siste årene, noe som påvirker betalingsviljen. Det registreres at dette påvirker befolkningens vilje til å betale for å opprettholde fester. Dette gjelder særlig feste av graver for slekt som ikke er nær.

i. Generasjonsendring

Det ser ut til å være en forskjell i de ulike generasjonene hva gjelder ønsket om å bevare festegraver. Yngre generasjoner uttrykker mindre behov for å beholde festegraver enn hva de eldre generasjonene gjør og har gjort.

2.2 Forslag til investeringsbudsjett for perioden 2025-2034

Endringene i forutsetningene for vurdering av behov for gravarealer påvirker ikke nevneverdig den langsiktige strategien for gravplasser i Karmøy. 10-års planen som ble lagt med utgangspunkt i strategien endres imidlertid betydelig.

Generelt kan det se ut til at behovet for mer gravplass øker saktere enn tidligere antatt, samt at det er overveiende sannsynlig at behovet for areal på et tidspunkt vil reduseres. Dette betyr at det vil være samfunnsøkonomisk gunstig å utsette utvidelse av gravplasser så lenge som mulig.

Det er mulig å foreta noen endringer og justeringer på flere kirkegårder og gravplasser som vil føre til at man kan utsette opparbeidelse av Falnes kirkegård og «Sevland gravplass». Ved å utsette disse har man også mulighet til å vurdere hvorvidt det oppstår faktisk behov for slik utvidelse. Dette gjelder spesielt Falnes kirkegård og Sevland gravplass.

Kommunen har allerede avsatt investeringsmidler til gravplassområdet i budsjettet for 2024. (14 mill.kr.) Disse midler brukes på Stangeland gravplass, Kopervik kirkegård og Veavågen kirkegård.

Underveis i arbeidet med bruk av midler tildelt i 2024 (14 mill. kr.) har en vurdert navnet minnelund på Norheim kirkegård. Kirkegården er bynær og en regner med at dette tiltaket vil gjøre at en bremses på behovet for å ta i bruk nye arealer i noen år til. Men vi ser samtidig at antall kistegraver som er bruket her er økende. Nå er det snart bare et felt igjen før det er fullt her. Derfor ser vi at det er behov for å tilrettelegge to nye felt her snarest. Det gjelder både for kistegraver, urnegraver og navnet minnelund. Med bakgrunn i dette ber en nå om tildeling av midler til dette prosjektet i 2025.

På Åkra har vi søkt fylkeskommunen om bruk av Åkra gamle kirkegård til minnelund på et avgrenset område. Her virker det som Riksantikvaren motsetter seg en slik løsning.

I planarbeidet for Avaldsnesområdet har det arbeidet med å få plassert et nytt bårhus på Avaldsnes. Dagens bårhus er for lite og vanskelig å gjøre noe endring på. Selv om det legges inn i planene for Avaldsnesområdet så tas det med her i budsjettforslag for 2025.

Kirkevergen skal i høst arbeide med arealbehov for gravplasser i kommunen i sammenheng med revidering av arealplanen i Karmøy kommune. I den sammenhengen vil en måtte ta en gjennomgang av behov for gravplassarealer i Kopervik og Åkra sokn. I investeringsbudsjettforslaget fremkommer det under arbeidsnavn Sevland* gravplass. Dette da det har vært brukt som benevnelse tidligere. I denne sammenhengen vil en foreta en gjennomgang av kirkegårdsplan fra 2020.

Underveis i arbeidet her har vi hatt bistand fra Jarle Stunes, Karmøy kommune.

Budsjettforslag gravplasser:

<u>Norheim kirkegård, navnet minnelund og gravfelt</u>	<u>5.000.000,-</u>	<u>ekskl. mva</u>
<u>Bårehus Avaldsnes kirkegård 2025:</u>	<u>2.000.000,-</u>	<u>ekskl mva.</u>
<u>Falnes kirkegård, planarbeid 2028:</u>	<u>1.500.000,-</u>	<u>ekskl. mva.</u>
<u>Falnes kirkegård, opparbeidelse 2029:</u>	<u>19.500.000,-</u>	<u>ekskl. mva.</u>
<u>Sevland* gravplass 2030:</u>	<u>30.500.000,-</u>	<u>ekskl. mva</u>